

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 275
din 13.10.2010**

Dosar nr.: 97/2010

Petiția nr.: 2100 din data 16.03.2010

Petent: Fundația Policy Center for Roma and Minorities

Reclamat: Ziarul "Vocea Vâlcii"

Obiect: articol de presă. discriminare rasială

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentei

I.1.1. Fundația Policy Center for Roma and Minorities, cu sediul în Oradea, str. Podului, nr.9, bl.TCI, sc.A, ap.1, jud. Bihor

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1. Ziarul "Vocea Vâlcii", cu sediul în Râmnicu Vâlcea, Casa Tineretului, Bd. Tineretului, nr.1, et.6, camerele 104-107, jud. Vâlcea

II. Obiectul sesizării

2.1. Plângerea vizează articolul de presă prin care se aduce atingere demnității persoanelor de etnie romă.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Prin plângerea înregistrată cu nr. 2100 din 16.03.2010, petenta consideră că articolul în speță este discriminatoriu, folosește stereotipuri existente și judecăți evaluative subiective și prezintă etnia romă în mod negativ.

IV. Procedura de citare

4.1 În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare.

4.2. Prin adresa cu nr. 2670 din 08.04.2010 a fost citată petenta, prin reprezentant. Prin adresa cu nr. 2671 din 08.04.2010 a fost citat Ziarul "Vocea Vâlcii", prin reprezentant. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 04.05.2010. La termen s-au prezentat părțile. Partea reclamată a invocat excepția calității active a Fundației. Astfel, prin adresa nr. 3598 din 06.05.2010, potrivit prevederilor art. 28 alin.1, 2 din O.G nr. 137/2000, precum și art. 8 alin. 1,2 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 348 din 6 mai 2008, Colegiul a solicitat petentei depunerea la dosar a statutului organizației sau orice mijloace de probă prin care se atestă un interes legitim în combaterea discriminării. Prin adresa nr. 3599 din 06.05.2010 s-a transmis părții reclamate statutul de organizare și funcționare al petentei.

4.3. Având în vedere cele de mai sus, Colegiul a acordat părților un nou termen de audiere la data de 08.06.2010. La termen s-au prezentat părțile. Petenta a susținut petiția, astfel cum a fost formulată inițial, iar partea reclamată a solicitat reprezentantului Fundației mandatul de prezentare a calității sale (*Policy Officer*) în cadrul ședinței de audiere. De asemenea, partea reclamată a solicitat Colegiului Regulamentul de funcționare al Consiliului și natura juridică a funcționării Colegiului director.

4.4. Prin adresa nr. 4781 din 14.06.2010 a fost citată petenta, prin reprezentant, iar prin adresa nr. 4780 din 14.06.2010 a fost citată partea reclamată, prin reprezentant. La termen s-a prezentat partea reclamată.

4.5. Consiliul a acordat termen pentru depunere concluzii scrise la 27.07.2010. Petenta a transmis concluzii prin adresa nr. 6035 din 27.07.2010, iar partea reclamată prin adresa nr. 6042 din 28.07.2010.

4.6. Dosarul a fost dezbătut și soluționarea amânată urmare deliberărilor din data de 22.09.2010, 29.09.2010. Dosarul a fost soluționat în data de 13.10.2010.

4.7. În perioada 28 noiembrie 2009 – 22 aprilie 2010, Colegiul CNCD s-a aflat în imposibilitate de a organiza deliberări. Urmare încetării succesive a mandatelor a 6 membrii în Colegiul CNCD, s-a declanșat procedura de numire de către Parlamentul României, potrivit art. 22 alin. 2 și art. 24 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Prin Hotărârea Parlamentului nr. 27/20.04.2010 publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 22.04.2010 au fost numiți noii membri ai Colegiului CNCD.

V. Susținerile părților

Susținerile petentei

5.1.1. Petenta arată că un articol din ziarul "Vocea Vâlcea", publicat în februarie 2010, care, folosind stereotipuri existente și judecăți evaluative subiective, prezintă etnia romă într-un mod negativ.

5.1.2. Astfel, se arată conținutul articolului intitulat "Țiganizarea României: „România mai are puțin și este țiganizată complet. Nu trebuie să se scandalizeze nimeni de folosirea acestei expresii, pentru că Memorandumul din 1995 a acceptat termenul de țigan. El trebuie folosit, de fiecare dată, în discuțiile despre etnia tuciuire, dar am dovedit că suntem niște proști și le-am dat voie acestora să se auto-denumescă rromi. Italienii au „iitali"? Grecii au „ggreci"? Spaniolii au „sspani"? Nu, nu au. Numai noi avem „rromi", pentru că suntem proști. După '89, blestemul „Țiganiadei" a reușit să convertească mulți români în țigani, muzica țiganilor este apreciată la TV, actorăși români interpretează roluri de țigani în telenovele despre țigani, abundă posturile țigănești cu manele, țiganii sunt prezenți în toate talk-showurile pe TV. În tot ce vezi ca „divertisment", pe tv, se imită și se vorbește româna-țigănească. Iată rezultatul victoriei clasei muncitoare, în alianță cu țărănimea, prin reprezentanții săi de frunte, activiștii partidului comunist și securiștii, împotriva clasei exploatare burghezo-moșierești și a modului de viață „domnesc". Victorie definitivă și ireversibilă. Utilizarea expresiei de „vanghelizare a României" ar putea părea o prostie, o exagerare fără seamăn și total nefondată. Dar nu este așa. Denumirea a devenit un brand pentru politică datorită faptului că pesedistul M. V. a ajuns un reper și un etalon pentru o bună parte a vieții politice românești. De unde a plecat și unde a ajuns V. ? Conaționalul pesedist s-a născut în Ferentari, într-o familie de țigani și a copilărit pe străzile din acest cartier rău-famat. Nu i-a plăcut cartea, în liceu cea mai mare medie a lui fiind 7, la purtare. Nu și-a finalizat studiile liceale, dar s-a ocupat de bișniță, încă de pe vremea lui Ceaușescu. Și-a terminat liceul, abia în 2001, prin aranjamente, la Snagov (după ce la București a fost respins), pe vremea când era primar. V. a intrat în politică în 1992, în calitate de „purtător de geantă" al lui M. M., cei doi activând în Partidul Solidarității Sociale. După trei ani, M. s-a înscris în PDSR, iar V. l-a însoțit. Apoi, el a devenit popular, mai ales pentru calitatea sa de maestru de ceremonii al banchetelor organizate de PSD la sediul din Kiseleff. Mai mult, V. a sponsorizat, din buzunarul său, petrecerile de la sediul partidului, pentru zilele de naștere ale lui I. I. Ulterior, din sponsor al partidului, V. a devenit om politic. Ascensiunea lui fulminantă în partid a început însă odată cu președinția lui M. G. În anul când G. a câștigat șefia PSD, M. V. a obținut președinția PSD București, cea mai mare organizație din țară. În timpul mandatului G. V. a obținut puteri în partid, dincolo de funcția sa politică. În 2008, toți candidații PSD, la parlamentare, pe colegiile din Capitală, au primit eticheta „garantat V.", printre aceștia fiind

După cum s-a putut observa, M. reprezintă o categorie în plină expansiune în România. Și anume aceea a tupeistului incult, agresiv și vulgar, care cu tenacitate răzbate în societate. Tipul interlopului, acei grași incultți plini de aur și ascultând manele în mașini scumpe. Sunt deja mulți ca el, dar și mai mulți vor să-l copieze. Chiar dacă nu ne place, români de tip V. există peste tot.

ușor de recunoscut după modul agresiv și vulgar de exprimare. Din păcate și ei definesc România de azi, și vor prolifera atâta timp cât legile și competența nu vor filtra ascensiunea indivizilor în ierarhia socială. Oamenii aceștia, deși nu vor să se arate, sunt plini de bani și-i doare în „bască” de adevărații săraci „sociali democrați”, care-i sprijină permanent, la toate tipurile de alegeri, să pună mâna pe ciolan, aruncându-le și lor câte o firimitură, ca la niște animale. Cum credeți că a ajuns V. în vârful PSD, nu prin „vanghelioane”, la care participau profesori, ingineri și alți intelectuali, de tipul A’? Anormalul a ajuns să fie privit ca normal, iar asta creează un cerc vicios din care românii cred că nu mai au scăpare. Țiganul V. este tipul reprezentativ al clasei din care vine, după spusele lui, din clasa maidan alias mitocănie, ignoranță, nepregătire, om care mereu va săpa la temelia cunoașterii, inteligenței, bunului simț și corectitudinii. Vă înșelați grozav dacă vă imaginați că M. V. a devenit și a rămas atât de puternic prin forțe proprii. El a fost și este sprijinit și împins la înaintare, mizându-se pe pitorescul său și modul tranșant de a pune problema. Servește perfect altor interese, în același timp fără a și le neglija nici pe ale lui și alimentându-i-se din plin ideea că el este cel care face deratizarea printre niște oameni profund imorali. Soluția ar fi ca oamenii să ia atitudine, mai ales la vot, când li se propun toți acei candidați pe care nimeni nu-i place, dar toți îi votează pentru că, spun ei, nu au alții mai buni. Acum, până când și politica a ajuns o „țigănie” cu țigani. Căderea României din punct de vedere moral are mai multe nume: vadimizare, becalizare și vanghelizare, deși becalizarea și vanghelizarea au apărut cam în același timp. România este vanghelizată/țiganizată. A avut dreptate senatorul M. V. când a spus că România, în viitor, se va scrie Rromânia. Din cauza țiganilor avem prost renume în Europa și prin acel diabolic „români” și „rrom”, confuzia e totală. Blestemul românilor a fost comunismul și țiganii. Într-o țară în care adevărații intelectuali au fost și sunt marginalizați, când în managementul de stat administrativ, politic și economic pătrund persoane dubioase, inculte, pline de sine, care nu sunt pe măsura responsabilităților și au ca principiu de bază în politică „MANUS MANUM LAVAT”, noi cei de jos vom fi permanent cei învinși. Și totuși unde ne sunt adevărații intelectuali?”

5.1.3. Petenta susține că, încă din titlul său „Țiganizarea României” articolul atrage atenția asupra etniei rome, sugerând o acaparare a statului roman de către aceasta, punând bazele unei atmosfere ostile față de această atnie. Tot articolul este construit ca o defăimare a minorității rome, aceasta fiind caracterizată doar prin attribute negative.

5.1.4. Având în vedere cele de mai sus, petenta consideră că articolul în speță reprezintă un caz clar de rasism.

5.1.5. În drept, petenta invocă prevederile O.G. nr. 137/2000 republicată (art. 2 alin. 1, art.2 alin. 2 și 5, art.19), precum și prevederile Constituției României (art. 30 alin. 6 și 7).

Susținerile reclamatului
Susținerile Ziarului “Vocea Vâlcii”

5.2.1. Partea reclamată invocă excepția tardivității soluționării plângerii de către CNCD. Astfel, se arată că, potrivit prevederilor Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, Hotărârea Colegiului se adoptă în termen de 90 de zile de la data sesizării.

5.2.2 Pe fond, partea reclamată susține că articolul supus analizei este un editorial politic. Conform DEX-ului, editorialul este un articol de presă, de obicei nesemnlat, care exprimă părerea conducerii unei publicații față de o problemă importantă, un articol de fond. Editorialul în cauză, apărut sub semnătura redactorului șef R P , tratează problema participării la treburile cetății numai a acelor care nu au nicio legătură cu cultura politică, provenind din pătura nesemnificativă a populației, oamenii cu bani. Din cauza acestora, care s-au cocoșat în vârful piramidei, intelectualii țării stau pe linia de fund, speriați de ceea ce li se arată.

5.2.3 Partea reclamată susține că exemplele din editorial folosite pentru scoaterea în evidență a mediocrității din politică și cultură, nu trebuie înțelese ca o discriminare a etnicilor romi, ci monitorizarea unei realități când, mai în toate situațiile romii și reprezentanții lor țin capul de afiș al vieții noastre politice, culturale și sociale. Din conținutul acestui articol politic, nu se poate trage concluzia că R P ar fi "rasist", discriminând etnia conlocuitoare, pentru că faptele sale vin și dovedesc faptul că în el și prin el, țiganii din Vâlcea au un prieten și un sprijin moral și material de necontestat. Cu ajutorul acestuia, etnia romă și-a găsit multe rezolvări sociale, el făcându-le case (în comuna Laloșu), acordându-le burse țăganilor meritoși (în număr de 7 burse – studenți și elevi), încadrându-l în serviciile de salubritate, etc... În anul 1997, când în orașul Horezu a avut loc o revoltă a țăganilor din cătunul Romani, nemulțumiți că nu li se dau ajutoare materiale primite din Germania, suspectând că s-ar face lucruri ilegale cu drepturile lor, primarul de atunci al orașului și comandantul de Poliție au apelat la medierea liderului PADR – O S , care a venit la revoltați, însoțit de R P . Acesta fiind o persoană public cunoscută printre țăganii din județ, a mediat conflictul astfel că, după 3 zile de discuții, situația a revenit la normal. Atât primarul, cât și conducerea Poliției Horezu i-au mulțumit public ziaristului P pentru dezamorsarea conflictului și intrarea în legalitate.

5.2.4. De asemenea, partea reclamată susține că în cei 20 de ani de activitate jurnalistică a acestuia, multiple sunt cazurile prin care acesta s-a afirmat ca prieten al etniei romi, conaționalii recunoscându-l autoritatea și căutându-l ca să-l ajute în situațiile lor speciale. Pentru prietenia și ajutorul dat țăganilor, R P a suferit, chiar și fizic, fiind bătut de oameni din banda lui v G., în anul 1996, pentru că a mediatizat, pe undele unui post de televiziune, cazul unui țigan bătut chiar de liderul mafiot.

5.2.5. Având în vedere cele de mai sus, partea reclamată apreciază că redactorul șef R P nu poate fi sancționat pentru discriminare. Totodată, în susținerea celor afirmate, se depune la dosar declarația de martor a domnului F Ș I , consilier pe problemele romilor.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. În cauză Colegiul ia act de faptul că partea reclamată a invocat excepția lipsei calitatii procesuale active a petentei precum și excepția nesoluționării plângerii în termenul prevăzut de Art. 20 alin.7 din O.G. nr. 137/2000 republicată. În baza prevederilor art. 63 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor în fața C.N.C.D, publicată în Monitorul Oficial nr. 346 din 6 mai 2008 „Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției. (2) Excepțiile vor putea fi unite cu fondul dacă este nevoie să se administreze dovezi în legătură cu soluționarea în fond a petiției”.

6.2. În ceea ce privește excepția calității procesuale active, Colegiul reiterează faptul că legiuitorul instituie în beneficiul persoanelor care se consideră discriminate dreptul la o acțiune în constatarea și sancționarea contravențională a unei discriminări, de către C.N.C.D. Acest aspect rezultă cu precădere din conținutul prevederilor art. 20 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată, în care se stipulează că „Persoana care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul...”. Art. 20 alin.6 din O.G. nr. 137/2000, sub aspectul obligațiilor procedurale, dispune că „*Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare*”. Spre deosebire de art. 20 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată, unde legiuitorul utilizează sintagma „persoana care se consideră discriminată”, în art. 20 alin.6 uzează sintagma „persoana interesată”. Pentru a înțelege pe deplin conținutul acestui termen, trebuie să ne raportăm la prevederile art. 28 alin.1 și alin.2 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Acest articol, în forma anterioară republicării, cuprins la art. 22 din Ordonanță, reprezintă transpunerea prevederilor articolului 7 din Directiva 2000/43/CE care dispune că: „Statele membre trebuie să asigure pentru asociații, organizații sau persoane juridice care, în conformitate cu criteriile stabilite prin legislația internă, au un interes legitim în respectarea dispozițiilor prezentei directive, posibilitatea de a întreprinde orice procedură judiciară și/sau administrativă disponibilă, în numele sau în sprijinul reclamantului, pentru respectarea obligațiilor care decurg din prezenta directivă”. Ca atare, la art. 28 din Ordonanța republicată legiuitorul reglementează calitatea procesuală activă a organizațiilor neguvernamentale care au ca scop apărarea drepturilor omului sau un interes legitim în combaterea discriminării. În materia nediscriminării, calitatea procesuală activă aparține în primul rând persoanei care se consideră discriminată și în al doilea rând, în egală măsură, organizațiilor non-guvernamentale, în condițiile stipulate de legiuitor.

6.3. Acest înțeles este pe deplin redat și în Procedura internă de soluționare a plângerilor în fața CNCD, care definește în art. 8 persoana interesată: „fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) (n.n. organizații non-guvernamentale) ori alte

persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare”. Art. 8 din procedură denotă intenția de a cuprinde mai multe categorii de persoane care se pot adresa C.N.C.D., dar în condiții determinate. În primul rând, persoana care se consideră discriminată, (art. 20 alin.1 din O.G. nr. 137/2000), organizațiile neguvernamentale (art. 28 alin.1 și alin.2 din O.G. nr. 137/2000) precum și alte persoane care au un interes legitim și reprezintă o persoană împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare.

6.4. Prin Decizia nr. 285 din 1 iulie 2004, publicată în Monitorul Oficial nr. 711 din 6.08.2005, Curtea Constituțională a statuat că prevederile normative referitoare la calitatea procesuală activă a organizațiilor neguvernamentale, cuprinse în O.G. nr. 137/2000, răspund exigențelor constituționale. În raport cu opțiunea legiuitorului, Curtea a notat că organizațiile neguvernamentale nu participă la proces în calitate de reprezentanți ai părților, ci în virtutea calității procesuale active proprii pe care le-o atribuie legea. De asemenea, interesul participării în cauză rezidă în însuși scopul pentru care organizația neguvernamentală ființează, și anume protecția drepturilor persoanelor care au fost supuse unei discriminări.

6.5. Având în vedere considerentele de mai sus și actele aflate la dosar, Colegiul constată că petenta este o organizație juridică română, de drept privat apolitică, independentă, de interes general, fără scop patrimonial, nereligioasă, constituită în conformitate cu Ordonanța de Guvern nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile. Organizația are ca scop derularea de activități în beneficiul persoanelor de origine romă, inițiază, promovează și încurajează exemple de participare activă a romilor în activități care au un impact social, activități care ajută la includerea socială a romilor și a minorităților promovând dialogul intercultural și dezbateră publică precum și activități ce vizează politici publice privind problemele romilor. De asemenea, organizația desfășoară, între altele, activități de susținere a inițiativelor cetățenilor, protecția mediului înconjurător precum și protecția și apărarea intereselor grupurilor minoritare sau etnice. În atare condiții, Colegiul este de opinie că petenta îndeplinește condițiile stipulate de legiuitor sub aspectul scopului ori al interesului legitim în combaterea discriminării față de grupul etnic căruia i se adresează prin însăși natura pentru care ființează, cât și sub aspectul efectelor actului imputat asupra grupului respectiv comunității vizate. Or, obiectul plângerii, așa cum este formulat de petentă, vizează un act prin care, în opinia sa, se aduce atingere întregii comunități de persoane aparținând minorității rome. Pentru aceste considerente, Colegiul urmează a respinge excepția invocată.

6.6. În ceea ce privește invocarea nesoluționării plângerii în termenul stipulat de Art. 20 alin.7, Colegiul urmează a respinge această excepție. Așa cum au reținut instanțele de contencios administrativ care au exercitat controlul de legalitate al hotărârilor Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, precum și Înalta Curte de Casație și Justiție, natura termenului cuprins în norma legală enunțată este de recomandare și nu imperativă. (între altele, Sentința Civilă nr. 292/19.10.2007 pronunțată de Curtea de Apel Craiova, păstrată definitivă și irevocabilă prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.

1839/09.05.2008, Sentința Civilă nr. 1702/04.06.2008, Sentința Civilă nr. 2951/04.11.2008 pronunțate de Curtea de Apel București) Pe de altă parte, Colegiul reține că în cursul soluționării plângerii, tocmai pentru a se asigura respectarea drepturilor procedurale ale părților au fost stabilite mai multe termene de audieri.

6.7. Pe fond, Colegiul reține că în cazul de față ne raportăm la libertatea de exprimare și corelativ la dreptul de a nu fi supus discriminării. Este dincolo de orice dubiu, că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratatul pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa.

6.8. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în Art.10 că: "orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare" și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: "exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora."

6.9. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **"libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică."** (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

6.10. În aceeași ordine de idei, Curtea Europeană afirmă că "limitele criticii acceptabile sunt mai largi cu privire la politicieni decât în raport cu indivizii obișnuiți. Spre deosebire de cei din urmă, **politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și constient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă** atât din partea ziariștilor cât și a marelui public și, în consecință, trebuie să dovedească un **grad mai mare de toleranță**, îndeosebi atunci când ei înșiși fac afirmații publice susceptibile de a fi criticate. Politicianul este și el îndreptățit la

protecția reputației sale, chiar și atunci când acționează în calitate oficială, dar cerința acestei protecții trebuie cântărită **în raport cu interesul dezbaterii libere a chestiunilor politice**.”(Hotărârea Curții Europene în cauza Oberschlick vs. Austria, para. 59).

6.11. Instanța europeană a decis că, astfel cum apare consacrată de art.10, **libertatea de expresie este însoțită de excepții care impun o interpretare restrictivă iar nevoia de a opera restrângeri ale acestei valori fundamentale a unei societăți democratice trebuie să fie stabilită în mod convingător**. (Hotărârea Curții Europene în cauza Observer et Guardian c/Royaume-Uni, parag.59, cauza Sunday Times c/Royaume-Uni, parag.50, cauza Thorgeir Thorgeirson c/Islande, parag.63).

6.12. Subiectul de interes public a fost definit în jurisprudența de contencios european drept orice „**chestiune care afectează viața comunității**” (CEDO, cauza Lingens vs. Austria). Interesul public nu se rezumă la chestiunile politice, ci le include și pe cele sociale sau de alt gen care privesc comunitatea. „Nu există nici un precedent juridic pentru a distinge...între discuția politică și discuția asupra altor subiecte de interes public”(Decizia CEDO, cauza Thorgeirson vs. Islanda). „...A lipsi publicul de informații asupra funcționării serviciilor publice înseamnă a ignora un drept fundamental într-o democrație.” (Decizia CEDO, cauza Observer și Guardian vs. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord).

6.13. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discuții a chestiunilor de interes general, și în particular libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra. În acest sens, atunci când este pusă în discuție libertatea discursului „politic” înțeles în sensul cel mai larg, marja de apreciere a autorităților este foarte redusă.

6.14. În reținerea acestei marje de apreciere a autorităților cu privire la libertatea de exprimare sunt luate în considerare și elemente legate de calitatea specifică pe care o poate avea autorul discursului (ziarist, politician membru al opoziției, funcționar public etc) sau persoana lezată (politician, funcționar public, magistrat, persoană privată etc.) precum și mijlocul prin care a fost difuzat mesajul (presa scrisă, televiziune, radio etc.). Astfel în cazul autorului, care este ziarist sau politician membru al opoziției și care își exprimă ideile și opiniile cu privire la aspecte politice, politicieni, funcționari publici etc, marja de apreciere este restrânsă iar protecția libertății de exprimare este maximă. În cazul autorului, funcționar public sau persoană privată care își exprimă opinia sau ideile cu privire la aspecte ce privesc o altă persoană privată, marja de apreciere este întinsă și protecția libertății de exprimare este restrânsă.

6.15. Raportându-ne la aspectele care fac obiectul petiției deduse soluționării, Colegiul constată că acestea vizează conținutul unui articol redat în cotidianul „Vocea Vâlci”, în opinia petentei, aducând atingere dreptului la demnitate personală, pe considerentul apartenenței etnice, în speță la etnia romă. Astfel, sub aspectul individualizării și al conținutului articolului, **reținem că**

partea reclamată a publicat materialul intitulat „Tiganizarea României”. Partea reclamată arată că articolul supus analizei este un editorial politic ce tratează problema participării la treburile cetății numai a acelor care nu au nicio legătură cu cultura politică, provenind din pătura nesemnificativă a populației, oamenii cu bani. Exemplele din editorial, folosite pentru scoaterea în evidență a mediocrității din politic și cultura, nu trebuiesc înțelese ca discriminare față de romi ci monitorizarea unei realități.

6.16. Din punctul de vedere al conținutului redat de articol, Colegiul consideră că ne situăm în câmpul liberei discuții a chestiunilor de interes general, care vizează activități cu caracter politic, de interes pentru comunitate. Astfel cum a statuat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, interesul general nu se rezumă la chestiunile politice, ci le include și pe cele sociale sau de alt gen care privesc comunitatea (a se vedea Hotărârea Curtii Europene a Drepturilor Omului în cauza Thorgeirson vs. Islanda).

6.17. Colegiul trebuie deci să țină seama de un element deosebit de important: rolul esențial jucat de presă într-o societate democratică. Dacă presa nu trebuie să depășească anumite limite, îndeosebi în ceea ce privește reputația și drepturile celorlalți, precum și necesitatea de a împiedica divulgarea unor informații confidențiale, sarcina sa este totuși comunicarea, cu respectarea datoriilor și responsabilităților proprii, a informațiilor și ideilor referitoare la orice problemă de interes general (Vezi Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea în cauza Dalban împotriva României, cauza Cumpănă și Mazăre împotriva României, cauza Sabou și Pircălab împotriva României și altele). Mai mult, Colegiul este conștient de faptul că libertatea în domeniul presei scrise include, de asemenea, și recurgerea la o anumită doză de exagerare, chiar de provocare prin prezentarea unor idei sau opinii care offensează, șochează sau deranjează. În cauze asemănătoare celei de față, marja de apreciere a autorităților naționale se circumscrie interesului unei societăți democratice de a permite presei să își joace rolul indispensabil de “câine de pază” și să își exercite aptitudinea de a da informații cu privire la problemele de interes general (Vezi Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea în cauza Tromso și Stensaas împotriva Norvegiei, parag. 59). Este inadmisibil ca un ziarist să nu poată formula judecăți critice de valoare decât sub condiția demonstrării veridicității (Vezi Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Lingens împotriva Austriei din 8 iulie 1986, seria A nr. 103, pag. 28, alin. 46).

6.18. Colegiul observă că titlul articolului trimite în mod explicit la un subiect care are legătură cu originea etnică: “Tiganizarea României”. De altfel, premisa de la care pornește autorul este legată de critica adusă faptului că s-a permis ca minoritatea romă să se autoidentifice prin termenul “rom” în locul termenului de “țigan”. Această critică este alăturată faptului că în societatea românească, în mod special pe palierul de divertisment se promovează muzica, stilul, limbajul precum și persoane de o anumită origine etnică. (“Dupa 89, blestemul “țiganiadei” a reușit să convertească mulți români în țigani, muzica țăganilor este apreciată la TV, actorăși români interpretează roluri de țigani în telenovele despre țigani, abundă posturile țigănești cu manele, țiganii sunt prezenți în toate talk-showurile pe TV”) Această tendință este înregistrată la nivelul miscării

politice prin tipul de politician desemnat. În strânsă legătură cu acest aspect autorul prezintă procesul de ascensiune al acestor politicieni caracterizați de prin sintagme de genul "tupeist, incult, agresiv, vulgar". Acest tip de politicieni, arată autorul "din păcate, definesc România de azi, și vor prolifera atâta timp cât legile și competența nu vor filtra ascensiunea indivizilor în ierarhia socială. Oamenii aceștia, deși nu vor să se arate, sunt plini de bani și-i doare în "bască" de adevărații săraci "sociali democrați", care-i sprijină permanent...". Autorul conchide "Anormalul a ajuns să fie privit ca normal, iar asta creează un cerc vicios din care românii cred că nu mai au scăpare". Această teză este indicată în legătură cu starea, din punct de vedere politic, pe care autorul o asociază prin "căderea României din punct de vedere moral" ce are mai multe nume: "vadimizare, becalizare și vanghelizare". În acest context, dincolo de critica dură exprimată ("politica a ajuns o țigănie", "blestemul românilor a fost comunismul și țigani") în raport cu dezaprobarea manifestată față de acest tip de promovare politică, autorul induce ideea unei soluții anume ca "oamenii să ia atitudine, mai ales la vot, când li se propun toți acei candidați pe care nimeni nu-i place, dar toți îi votează pentru că, spun ei, nu au alții mai buni".

6.19. Reținem așadar că în prezenta cauză ne situăm în câmpul liberei discutări a chestiunilor de interes general, care vizează activități cu caracter politic ale unor persoane (politicieni) și grupului asociații de persoane (partide politice), miscari politice (social-democrate) ce se rasfrang, în ultima instanță, asupra societății. Sub aspectul calitatii autorului, reținem ca se pune în discuție dreptul ziaristului, adică al presei de a exprima opinii scrise cu privire la aspecte politice și politicieni, marja de apreciere în acest caz fiind restrânsă iar protecția libertății de exprimare maximă. De asemenea, prin natura lor, afirmațiile deduse analizei Colegiului sunt judecări de valoare și nu afirmări ale unor fapte legate de politicieni, curente politice și reprezentare politică. În acest sens, astfel cum subliniază Curtea Europeană a Drepturilor Omului, este foarte importantă distincția între afirmarea unor fapte și cea a unor judecări de valoare. Potrivit Curții Europene "existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil a fi dovedit" (vezi Decizia CEDO în cauza Lingens vs. Austria, 1986) Adevărul judecăților de valoare nu este neapărat relevant, astfel încât, libertatea de exprimare și protecția oferită de art.10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului acoperă o arie întinsă de forme de manifestare. Pornind de la această premisă, trebuie să luăm act de faptul că libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

6.20. În ceea ce privește denominarea unei minorități în general și a minorității rome în special, Colegiul reiterează că s-a pronunțat cu privire la aceste aspecte prin Hotărârea nr. 384 din 22.04.2008. Colegiul a reținut că

potrivit art. 3 alin.1 din Convenția Cadru pentru protecția minorităților naționale adoptată la Strasbourg la 1 februarie 1995 și ratificată de România prin legea nr. 33 din 29 aprilie 1995, publicată în Monitorul Oficial nr. 82 din 4 mai 1995: „Orice persoană aparținând unei minorități naționale are dreptul să aleagă liber dacă să fie tratat sau nu ca atare și nici un dezavantaj nu poate rezulta dintr-o asemenea alegere ori din exercitiul drepturilor legate de acesta”. De altfel, chiar în Avizul privind România, din anul 2001, Comitetul Consultativ al Convenției Cadru arată expresis verbis că „Posibilitatea de a se recunoaște sau nu în denumirea adoptată pentru a desemna minoritatea constituie unul din aspectele esențiale a acestui drept”. Or, Comitetul Consultativ al Convenției Cadru pentru protecția Minorităților Naționale, în același aviz privind România, constată „că numeroși reprezentanți ai comunității rome refuză să fie denumiți „țigani”, în principal din cauza conotației peiorative legată de perioada de robie”. (vezi Aviz Consultativ, 2001, parag. 21, pag. 7) De altfel, în acest context, este extrem de relevantă Recomandarea de Politică Generală nr. 3 privind combaterea rasismului și intoleranței împotriva Romilor/Țiganilor, prin care Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței „recomandă statelor membre ale Consiliului Europei să asigure că denumirea utilizată oficial pentru diferitele comunități de Romi/Țigani reprezintă denumirile prin care comunitățile în cauză, doresc să fie cunoscute”.

6.21. În hotărârea nr. 384 din 22.04.2008, Colegiul a subliniat că „recunoașterea diversității minorităților, în general și a comunităților de romi, în mod special, este extrem de importantă. Or, din acest punct de vedere, există o varietate de grupuri în cadrul minorității romilor cu rezonanță din punctul de vedere al denominării, ceea ce a constituit un subiect abordat atât la nivel internațional cât și la nivelul statelor. Terminologia utilizată cu privire la minoritatea romilor a cunoscut modificări în plan național, la nivelul statelor membre și în plan internațional atât la nivelul Consiliului Europei, a Națiunilor Unite sau a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa cât și la nivelul Uniunii Europene. Or, modificările survenite au reprezentat rezultatul manifestării de voință a reprezentanților minorității în cauză. În acest sens, se observă cu ușurință că în ultimii 10 ani denominările minorității în speță au fost „Romi”, „Romi și Sinti”, „Romi și Travellers”, „Romi, Sinti și Travellers” cuprinzând diversitatea grupurilor din interiorul minorității rome ori a celor similare, fără a fi identificate drept romi, astfel cum este cazul Travellers. Este adevărat că, inițial, denominările au cuprins și termenul „țigani”, însă astfel cum a arătat și Înaltul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale, termenul „Țigan” a fost înlocuit cu „Rom”, „țigan”, fiind un termen considerat de majoritatea romilor periorativ, în considerarea preferinței multor Romi care sunt activi în cadrul mișcărilor internaționale și naționale privind drepturile Romilor”. În prezent, documentele oficiale ale Uniunii Europene, ale Consiliului Europei, ale Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, ale Organizației Națiunilor Unite, organizații la care România este parte, utilizează termenul „Romi”, comunități de Romi”, „femei Rome” etc. Pe de altă parte, Colegiul Director este de opinie că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este extrem de relevantă ..., cu atât mai mult cu cât au fost adresate plângeri împotriva României, între altele și cu privire la modalitatea în care, în anumite circumstanțe, reprezentanții autorităților statului

au catalogat persoanele aparținând minorității romilor, prin sintagma „țigan”. Din acest punct de vedere, Colegiul este de opinie că pot fi incidente statuările Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele Moldovan și alții împotriva României, Hotărârea nr. 2 din 12 iulie 2005 definitivă la 30 noiembrie 2005, cauza Gergely v. România, Hotărârea din 26 April 2007 definitivă la 26/07/2007, cauza Kalanyos și alții v. România, hotărârea din 26 aprilie 2007 definitivă la 26/07/2007, cauza Vasile Tănase și alții v. România, Decizia Finală de admisibilitate, 19.05.2005, cauza Cobzaru v. România, hotărârea din 26 iulie 2007 definitivă la 26/10/2007, cauza Stoica v. România, hotărârea din 4 martie 2008. Curtea Europeană a constatat în anumite condiții că referirile exprese la anumite persoane, drept „țigani” corelativ unor împrejurări asociate cu modul de viață, comportamentul social, caracterizarea psihologică, aplicarea unui anumit tratament or refuzul acordării unor drepturi, precum și remarci tendențioase privind originea etnică, sunt esențialmente discriminatorii, în absența oricărei fundamentări”.

6.22. În ceea ce privește imputarea apartenenței etnice a unei persoane, respectiv asocierea „țigan”, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, în cauze recente, a constatat că în anumite condiții, sintagma „țigan” poate îmbrăca forma unei discriminări, în sensul art. 2 alin.1, art.2 alin.5 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată. (printre altele, de exemplu Hotărârea nr. 416 din 28.11.2007, Hotărârea nr. 92 din 23.05.2007 privind folosirea expresiilor „țigan” „țigancă imputită”, Hotărârea nr. 91/18.02.2008, Hotărârea nr.101/18.02.2008, 373 din 02.07.2009, Hotărârea nr. 268 din 28.04.2009, Hotărârea din 227 din 08.09.2010 privind expresii de genul „țigani jechoși”, „al dracului de țigani”, „țigancă borâtă”, „cioară imputită”, „ciorilor, țiganilor” etc.)

6.23. Raportat la articolul vizat, ce constituie obiectul plângerii și la elementele constitutive ale discriminării astfel cum este reglementată în art.2 din O.G. nr.137/2000 republicată, Colegiul observă că se fac anumite referiri generice ce au legatură cu originea etnică, între altele: „țiganizarea României”, „etnia tuciurie”, „muzica țiganilor”, „roluri de țigani în telenovele despre țigani”, „posturi țigănești cu manele”, „țiganii sunt prezentați”, „română-țigănească”, „familie de țigani”, „țiganul Vanghelie”, „politica a ajuns o țigănie”, „blestemul românilor a fost comunismul și țiganii”. Însă în aprecierea tratamentului diferentiat, astfel cum a procedat în jurisprudența sa, Colegiul Director trebuie să analizeze întregul complex de împrejurări care vizează afirmațiile, cuvintele sau informațiile exprimate. A analiza o sintagmă și a disocia înțelesul ei de orice împrejurări în legătură cu aceasta, ar presupune izolarea artificială a unui aspect particular și abstracția întregului context, ceea ce ar fi de natură a induce posibile erori de interpretare. Într-adevar, anumite temene precum „etnia tuciurie” sau „blestemul românilor a fost comunismul și țiganii” disociate de întregul context în care apar ar putea induce ideea unei distincții pe baza originii etnice de natură a leza demnitatea.

6.24. Or, sintagmele imputate trebuie privite per ansamblu și în strânsă legătura cu întreg contextul articolului. Acesta exprimă o opinie critică, dură, indisolubil legată de aspecte politice din viața comunității. Ceea ce se critică, în esență, este legat de promovarea unui anume tip de etalon, în anumite **patere**

ale societății, respectiv în mass-media și activitatea politică. Autorul își exprimă dezacordul vădit față de un anumit tip de reprezentare atât din viața comunității (promovat de media) cât și din eșichierul politic, în particular din segmentul politic social democrat. Opiniile autorului vizează anumite persoane din viața politică cunoscute publicului prin notorietatea de care se bucură, criticând dur atât persoanele în cauză, ascensiunea politică a acestora cât și simbolul asociat prin identificarea acestui tip de persoane cu personalități din viața politică și valorile insuflate în societate în mod implicit. Soluția autorului prezentată fără echivoc în concluzia articolului este strâns legată de exercitarea unui drept garantat în orice societate democratică: dreptul la vot. În acest context, Colegiul este de opinie că sintagmele folosite în articol trebuie privite strict sub aspectul criticii adresate de autor, ce au legătură esențialmente cu reprezentarea politică. Colegiul nu poate ignora faptul că autorul nu face recurs la blamarea unei comunități etnice per ansamblu cât la critica față de anumite etaloane de reprezentare politică iar soluția invocată la critica sa este dată de recursul la exercițiul democratic al dreptului la vot.

6.25. Ca atare, în opinia Colegiului, nu poate fi reținută existența unei intenții sau a unui efect de a leza demnitatea unei comunități de persoane pe baza originii etnice cât regurgerea la o doză de critică, de idei dure, șocante înscrise în exercițiul dreptului la exprimare de care beneficiază un ziarist. Critica per se a autorului la adresa denominării minorității rome ori critica adusă mass media pentru promovarea unui anumit tip de muzică, filme, actori, personalități asociate cu minoritatea romă, ori a reprezentării politice nu poate fi asimilată unei deosebiri, restricții, excluderi, preferințe având ca scop restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în sensul art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată.

6.26. Constatând că afirmațiile în cauză nu pot fi încadrate ca fapte de discriminare în accepțiunea O.G. nr.137/2000, republicată, devine redundantă analiza incidenței art.15 din O.G. nr.137/2000, cu atât mai mult cu cât în speță, nu s-a putut reține scopul sau urmărirea restrângerii sau înlăturării recunoașterii, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului, ori a unor drepturi recunoscute de lege, ceea ce determină implicit neîndeplinirea unei cerințe esențiale a legii în vederea constatării faptei prevăzute la art.15, respectiv: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propaganda naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau Națională, ori acel comportament **care are ca scop sau vizează** atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată,

cu majoritate de voturi (6 pentru, 1 împotriva), ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția lipsei calității procesuale active a petentei invocate de partea reclamată

2. Respinge excepția nesoluționării plângerii în termenul stipulat de Art. 20 alin.7 din O.G. nr. 137-2000 republicată

3. Pe fond, nu pot fi reținute aspecte care intră sub incidența art.2 alin.1, art.15 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;

4. Clasarea dosarului;

5. Se va răspunde petentei în sensul celor hotărâte;

6. O copie a hotărârii se va transmite partilor: Fundația Policy Center for Roma and Minorities, cu sediul în Oradea, str. Podului, nr.9, bl.TCl, sc.A, ap.1, jud. Bihor; Ziarul "Vocea Vâlcii", cu sediul în Râmnicu Vâlcea, Casa Tineretului, Bd. Tineretului, nr.1, et.6, camerele 104-107, jud. Vâlcea

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Opinie separată exprimată de membru în Colegiu, Asztalos Csaba Ferenc

1. În soluționarea prezentei petiții apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

- art. 2 alin. (1), art. 2 alin. (8) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

2. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportat la articolul de presă citat în prezenta hotărâre. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și în consecință se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

3. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă), **să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu

Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801). **Prima cerință** cea a **existenței unei prevederi legale** care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că acest text de lege trebuie coroborat cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

3.1. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. Principiile enumerate sunt cu atât mai importante atunci când în discuție este presa” (CEDO, *Lingens c. Austriei*, nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986).

3.2. În cazul de față reținem că prin articolul de presă se pune în discuție un subiect de interes general: degradarea nivelului de reprezentare politică, a vieții și dezbaterii politice, cu referire la activitatea unor persoane, organizații politice și a culpei minorității roma din România în acest subiect.

Protecția libertății de exprimare în acest caz este maximă și rezultă din calitatea de jurnalist a autorului și din caracterul de interes general, politic al subiectului pus în discuție. Totuși, chiar dacă în aceste cazuri marja de apreciere este restrânsă, protecția libertății de exprimare nu este una absolută.

Autorul articolului de presă identifică ca și „țap ispășitor” pentru degradarea vieții și dezbaterii politice cetățenii români aparținând comunității rome. Astfel. Unele persoane din viața publică sunt asociate cu minoritatea romă din România iar comunitatea în general este găsită ca fiind vinovată de toate aspectele negative a vieții culturale și politice din România.

Deși, considerăm că în ansamblul ei articolul este material care conține judecăți de valoare, a căror caracter de adevăr nu este susceptibil de a fi dovedit și sancționat (Decizia CEDO – Lingens vs. Austria, 1986), totuși culpabilizarea generală a comunității rome din România și utilizarea termenilor cum ar fi: „etnie tuciurie”, „din cauza țiganilor avem prost renume în Europa”, „blestemul românilor a fost comunismul și țiganii”... etc. sunt elemente care depășesc limita libertății de exprimare, creează o atmosferă degradantă, ostilă și umilitoare la adresa minorității rome din România.

3.3. Limitările libertății de exprimare izvorăsc din necesitatea de a păstra pacea și de a apăra drepturile morale ale grupurilor care istoric au suferit discriminări. Aceste limitări sunt legitimate de o formă de luptă împotriva oricărei tentative de a restaura o ideologie totalitară și de eforturile pentru eliminarea discriminării rasiale și a negaționalismului. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a precizat că anumite scrieri ar putea merge împotriva valorilor fundamentale ale Convenției, astfel cum menționează Preambului acesteia, respectiv pacea și justiția. „Această argumentare este reluată de Curte în cauza Garaudy (Garaudy c. Franța, CEDO 24 martie 2003), considerând că cartea litigioasă are un pregnant caracter negaționist și că, prin urmare, nu respectă aceste valori fundamentale”. Judecătorii de la Strasbourg au considerat că reclamantul încearcă să deturneze art. 10 de la vocația sa utilizând dreptul său la libertatea de exprimare în scopuri contrare Convenției, care ar putea contribui la distrugerea drepturilor și libertăților garantate de Convenție iar în acest caz reclamatul nu se poate prevala de dispozițiile art. 10 din Convenție (Jean-François, RENCUII, Tratat de drept european al omului, Ed. Hamangiu, București 2009, pag. 173-174)

„Libertatea e semnul de noblete al omului, dar, ca orice noblete, ea implică responsabilități. Exercițiul libertății fără sentimentul responsabilității, înseamnă condamnarea ei” (Aznavorian, Hurmuz, Excelența legii, Ed. Semne 2007, pag. 68).

3.4. Apreciem că în speța de față, din considerentele mai sus formulate, s-a încălcat limita libertății de exprimare și se impune intervenția statului prin constatarea caracterului discriminatoriu al articolului și aplicarea unui avertisment jurnalistului și ziarului în cauză.

Scopul legitim urmărit prin această ingerință a statului în libertatea de exprimare este protecția demnității umane și a drepturilor morale ale cetățenilor aparținând minorității rome din România, grup minoritar care istoric a suferit discriminări și care este supusă în continuare la forme de marginalizare accentuate în societate, respectiv la acte de discriminare. Cetățenii români aparținând minorității roma fac parte din categoriile defavorizate datorită faptului

că se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor datorită diferențelor identitare față de majoritate, respectiv se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare.

Măsura este necesară într-o societate democratică în care demnitatea umană este garantată și în cazul de față suntem în prezența unei societăți în care comunitatea romă este supusă unor forme de discriminări.

Măsura este proporțională cu scopul urmărit, astfel condamnarea publică a unor astfel de articole cu conținut rasist prin aplicarea unui avertisment constituie o aplicare justă a echilibrului dintre cele două drepturi fundamentale: dreptul la demnitate și libertatea de exprimare. Sancțiunea nu descurajează presa să pună în dezbatere acest subiect de interes general și nici nu o pune în imposibilitatea de a proceda astfel, dar atrage atenția asupra derapajelor intervenite în acest demers.

Libertatea de exprimare este importantă pentru toată lumea, în special pentru jurnaliști, persoane care au o poziție importantă într-o societate democratică. Totuși este esențial pentru jurnaliști ca atunci când se exprimă în public să evite comentarii care pot răspândii și conduce la creșterea intoleranței.

4. În drept, sunt incidente art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale; art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003; art. 2 alin. (1), art. 2 alin. (8) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru

GERGELY Dezideriu – Membru

JURA Cristian – Membru

NIȚĂ Dragoș Tiberiu – Membru

PANFILE Anamaria – Membru

POP Ioana Liana- Membru

VLAȘ Claudia Sorina – Membru

Data redactării 01.11.2010

Motivele de fapt și de drept redactate D.G., tehnored. A.P., 2 exemp.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

